

II kursus „Kirjandus antiigist 19. sajandi lõpuni“

Õppeprotsessi kirjeldus

Kursuse sisu ja taotlused

Kursuse „Kirjandus antiigist 19. sajandini“ eesmärk on kujundada terviklik kirjandus- ja kultuurilooline teadmiste süsteem ning ajatelg edasisteks kirjandusõpinguteks. Selleks antakse põgus ülevaade maailmakirjanduse kujunemisetappidest, ajastute- ja vooludevahelistest seostest, nimetades perioodide ajapiirid ja tunnused, tähtsamad žanrid, autorid ja teosed.

Kursus keskendub ainult kõige iseloomulikumale käsitletavas ajajärgus, seepärast on õppesisu esitatud ajastut kõige ilmekamalt esindavad autorid, kelle hulgast õpetaja valib, keda põhjalikumalt tutvustada. Ajastute, voolude ja neid esindavate autorite teostega tutvutakse kas terviktekstide või tekstikatkendite kaudu. Kursuse vältel loetakse tervikuna läbi vähemalt neli ainekavas nimetatud autorite teost nii eesti kui ka maailmakirjandusest.

Õppeprotsessi kirjeldus hõlmab ainesisu 25 tunni ulatuses, umbes 10 tundi on planeeritud tööks tervikteostega, kuid õpetaja võib õpeks planeeritud aega ka muul moel jagada. Õppeprotsessi kirjelduses on esitatud näidisõppetegevusi ja arutlusteemasid, mis toetavad õpet ja õpitulemuste saavutamist. Arutlusteemade eesmärk on ärgitada diskussiooni kirjanduse olemuse ja ilmingute üle. Valik soovitatavatest teostest ja nende käitlused on esitatud õppeprotsessikirjelduses „Valik tervikteoseid“.

Õppeprotsessikirjelduses on metoodilised soovituselised esitatud üksikõpilase vaatepunktist, kuid õppe organiseerimisel tuleks rakendada nii üksi-, paaris- kui ka rühmatöövõtteid. Soovitatav on kasutada aktiivõppemeetodeid, et õpilane oleks aktiivne õppeprotsessis osaleja: loeks ja kirjutaks süvenenult, analüüsiks ja arutleks, lahendaks probleemülesandeid, seoks uut, õpitavat olemasolevate teadmiste, oskuste ja kogemustega. Teabe otsimiseks, eri liiki tekstide lugemiseks ja loomiseks, audiovisuaalse info jälgimiseks kasutatakse digivahendeid, koostööks ka ühistöökeskkondi.

Õpilase ainealaseid teadmisi ja oskusi võrreldakse õpilase õppe aluseks olevas ainekavas toodud oodatavate õpitulemustega ja tema õppele püstitatud eesmärkidega. Hindamise alus on põhikooli- ja gümnaasiumiseadus (09.06.2010, § 29 ja 30), gümnaasiumi riiklik õppekava (01.09.2014, § 15–18) ja kooli õppekava.

Hindamise abimaterjale:

Tartu Ülikooli haridusuuringute ja õppekavaarenduse keskuse veebileht „Õppimist toetav hindamine“ – <https://6ppimisttoetavhindamine.wordpress.com/>;

M. Jürimäe, A. Kärner, L. Tiisvelt „Kujundav hindamine kui õppimist toetav hindamine“ – http://www.curriculum.ut.ee/sites/default/files/ht/oppimist_toetav_hindamine_kokkui.pdf;

Andrus Org, „Kujundav hindamine kirjanduse õpetamisel“ – <http://oppekava.innove.ee/kujundav-hindamine-kirjanduse-opetamisel/>

Õppeprotsessi kirjeldus koosneb järgmistest osadest: üldpädevuste kujundamine kirjandustunnis, kursuse õpitulemused, õppesisu (teema, põhimõisted, õppetegevusi ja metoodilisi soovitusi, lõiming, soovitatavaid digimaterjale).

Üldpädevuste kujundamine kirjandustunnis

Kultuuri- ja väärtuspädevus. Ilukirjandus- jt tekstide eesmärgistatud lugemine ja analüüs, arutlemine loetu üle ja omaloominguline töö aitab tajuda, analüüsida ja väärtustada oma seotust teiste inimestega, ühiskonnaga, loodusega, oma ja teiste maade ja rahvaste kultuuripärandiga ning nüüdiskultuuri sündmustega; väärtustada kunsti ja loomingut ning kujundada ilumeelt; hinnata üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi, väärtustada inimlikku, kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust;

teadvustada oma väärtushinnanguid ja arvestada nendega otsuste langetamisel; olla salliv ja koostööaldis ning panustada ühiste eesmärkide saavutamisse. Kirjandus aitab arendada suutlikkust hinnata inimsuhteid ja tegevusi üldkehtivate moraalnormide ja eetika seisukohast.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus. Sotsiaalseid oskusi arendavad kõik kirjandustunnis koostöös sooritatud ülesanded, need aitavad toimida aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku õppijana, arvestades eri suhtlusviise ja sh suhtluskeskkondade reegleid. Eri liiki tekstide lugemine ja analüüs aitab näha ühiskondlikku mitmekesisust, arutleda inimõiguste, religioonide ja rahvuste omapära ja väärtushinnangute erinevuse üle, õpetab märkama probleeme ja nägema nende lahendusteid, õpetab vastutust ühiskonnaliikmena. Eri ajastuid ja ühiskonnaelu kajastavate tekstide lugemine ning tõlgendamine toetab ka sotsiaalse sidususe kujunemist.

Enesemääratluspädevus. Kirjandusteose tegelase analüüs võimaldab õpilasel nt arutleda inimeste nõrkade ja tugevate külgede üle, näha seoseid võimete ja võimaluste vahel, märgata probleeme ja pakkuda neile lahendusi. Kirjandusteose analüüs annab hea võimaluse suhestuda kujutatuga, analüüsida iseenda käitumist eri olukordades ja inimsuhetes, annab võimaluse määratleda enda loovvõimeid ja hinnata ennast eri liiki tekstide lugeja ja loojana.

Õpipädevus. Kirjandustunnis areneb õpilaste suutlikkus organiseerida oma tööd nii ükski, paaris kui rühmas töötades, nad õpivad kasutama eri teabeallikaid, õpistrateegiaid ning õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades. Kirjandustunnis õpitakse ümbritsevat tekstilist mitmekesisust tundma ja eri liike tekste looma.

Suhtluspädevus. Kirjandustunnis areneb suutlikkus ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt nii suuliselt kui kirjalikult väljendada, oma seisukohti esitada ja põhjendada.

Matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogiaalane pädevus. Kirjandustunnis loetud tekstid, kirjutatud arutlused ja peetud diskussioonid aitavad mõista loodusteaduste ja tehnoloogia tähtsust ning mõju igapäevaelule, loodusele ja ühiskonnale; mõista teaduse ja tehnoloogiaga seotud piiranguid ja riske.

Ettevõtlikkuspädevus. Kirjandustunnis on võimalik eri liiki ülesandeid sooritades olla loov ja algatusvõimeline, arendada ja hinnata oma ja teiste ideid; kasutada eri elu- ja tegevusvaldkondades omandatud teadmisi ja oskusi, planeerida oma tööd, näidata algatusvõimet ja vastutada tulemuste eest.

Digipädevus. Kirjandustunnis areneb õpilaste suutlikkus kasutada kiiresti uuenevat digitehnoloogiat; areneb oskus leida, kriitiliselt hinnata ja säilitada vajalikku teavet. Õpilasel on võimalik osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel; kasutada probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhelda ja teha koostööd eri digikeskkondades; olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti; järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus. (Vt ka Digipädevus õppekavades ja ülesanded digipädevuse kujundamiseks. Innove. – <http://oppekava.innove.ee/digipadevus-oppekavades/>

Digivõimalused õppimises ja õpetamises”. Tartu Ülikooli haridusuuringute ja õppekavaarenduse keskus 2014. – <http://www.curriculum.ut.ee/et/opetajalekoolile/konverents-05-11-2014>)

Abiks:

„Üldpädevuste kujundamisest aineõpetuses” Tallinna Ülikool. 2016 Koostaja-toimetaja Merilin Aruvee. – https://issuu.com/oliverhainsalu/docs/ldpdevused_korrektuuriga-viimane_13

Kursuse õpitulemused

Kursuse lõpus õpilane:

- 1) iseloomustab õppematerjalidele toetudes eri ajastute kirjandust ja kirjandusvoole, nimetades nende ajapiirid ja tunnused, tähtsamad žanrid, teosed ning autorid;
- 2) määrab eesti kirjanduse tekkeaja ning võrdleb selle kujunemist muu Euroopa kirjanduse arenguperioodidega;
- 3) mõistab ning hindab käsitletavate kirjandusteoste humaanseid, eetilisi ja esteetilisi väärtusi;

4) on läbi lugenud ja analüüsinud vähemalt neli proosa- või draamateost eesti või maailmakirjandusest, tundes teoste ning nende autorite kohta üldises kultuuri- ja kirjandusloos.

1. ÕPPEISISU. Kultuuri mõiste. Maailma loomise müüdid ja muistendid; eri rahvaste loomismüüte. Kirja ja kirjanduse sünnid. Vanakreeka müüdid. (3 tundi)

Põhimõisted: kultuur, müüt, arhetüüp

Õppetegevusi ja metoodilisi soovitusi

- Õppetegevuse käigus õpilane
- loeb/kuulab õpetaja esitlust/seletust kultuuri olemusest ja teeb märkmeid või skeemi või täidab tabeli;
- seostab ajaloos, kunsti- ja muusikaõpetuses õpitut ja koostab õppematerjalide või õpetaja esitluse põhjal ülevaatliku ajatelje/tabeli kultuuriepohhide ja kirjandusvoolude kohta;
- arutleb kultuuri eri valdkondade suhete ja põimumise üle, toob näiteid eri valdkondadest ja nüüdiskultuurist;
- loeb/kuulab eri rahvaste müüte, analüüsib loetut, leides sarnasusi ja erinevusi nii tegelastes kui kujutletavas, uurides fantaasia ja tegelikkuse vahekorda, nende kujutamist, müütide sõnumit;
- tutvub arhetüübi mõistega ja leiab (tekstinäidetest) arhetüüpeid tegelasi, teeb õppematerjali põhjal kokkuvõtte eri ajastute arhetüüpidest ja arhetüüpsetest süžeedest;
- osaleb aktiivselt klassiarutelus: kuulab teisi ja väljendab oma põhjendatud seisukohti;
- kuulab/vaatab teemakohaseid saateid või muid audiovideomaterjale ja täidab õpetaja antud ülesandeid.

Arutlusteemasid

Kirjandus kui inimkonna ja tema kultuuri peegelpilt.

Kirjanduse roll ja tähtsus ühiskonnas eri ajastutel ja kultuurides.

Eri ajastute elutunnetus ja selle väljendused.

Igavesed väärtused ja idealistlikud unistused.

Minevikutõlgendused ja kujutlused tulevikust.

Fantaasia- ja muinasjutumaailmad.

Arhetüüpsed süžeed ja tegelased.

Müütilised ja muinasjututegelased (nt Nike, Apollo, Kalev jt) brändiloomes.

Lõiming

Kunstiained: kultuuripärandi väärtustamine ja tundmine. Eri rahvaste müütiliste maailmade ja kangelaste kujutamine. Eri ajastute kunst ja muusika.

Loodusained: teaduslik ja müütiline maailmapilt; teaduse areng eri ajastutel.

Sotsiaalsained: maailmapildi ja kultuuriliste tõekspidamiste kujunemine, kultuuri arengu põhijoonte mõistmine, väärtushoiakute kujunemine ja kõlblusküsimustega tegelemine; kultuur, ajastud ja ajaloosündmused.

Eesti keel: kuulamine, kõnelemine, kokkuvõtte koostamine, sõnavaratöö; reklaam ja bränd.

Kehaline kasvatus: keha ja sportlikkus müütilistes lugudes ja antiikaja kunstis.

Valik digimaterjale

Veebileht

Kultuuripärandi aasta veebilehekülj „Kultuuripärandi aasta 2013. Mis on kultuuripärand?“ –

<http://www.parandiaasta.ee/kultuuriparand>

ERRi kultuuriportaali – <http://kultuur.err.ee/>

https://www.eesti.ee/est/teemad/kultuur_ja_hobid/kultuur/kirjandus_1

Eesti Kirjanike Liit. – <http://www.ekl.ee/>

Õppematerjal

Merit Karise 2009. Reklaam kui sotsiokultuuriline kommunikatsioon. Lugu. –

https://dspace.utlib.ee/dspace/bitstream/handle/10062/14239/loo_sisu.html

Interaktiivne ajaloo materjal 6. klassile. HITSA ja autorite kollektiiv 2015. –

<http://oppevara.hitsa.ee/vanaaeg/kultuur-ja-eluolu/religioon/>

Antiikaja kunst. Tiiu Randmann Mihkla. – <http://kunstiabi.weebly.com/antiikaja-kunst.html>

Ele Õun. Soengukunsti ajalugu muistsest ajast tänapäevani. – <http://soengukunstiajalugu.weebly.com/>

Natalja Dovgan. Üldajalugu. – <http://uldajalugu.weebly.com/>

Ülesanne

Ajaloo perioodid ja ajaloosündmused. – <https://eis.ekk.edu.ee/eis/lahendamine/2995/edit>

Olümpose jumalad. – <http://learningapps.org/1927878>

Audio

Ülo Valk 2010. Usundilised jutud ehk muistendid. ERRi arhiiv. –

http://heli.er.ee/helid/oy/OY2010_Ulo_Valk_Usundilised_jutud_ehk_muistendid.mp3

Maailmapilt. Sümbolid. ERR 1999. – <https://arhiiv.err.ee/vaata/maailmapilt-sumbol>

Audiovideo

Kultuurkapitali 90. juubeli teleklipp „KULTuur on KALLis“. –

<https://www.youtube.com/watch?v=lLemDSte2mE>

Eesti kultuuri tutvustav film. Estfilm 2013. – <https://www.youtube.com/watch?v=mlIHVqzXBX8>

(inglisekeelsed subtiitrid)

Loomine. Joonisfilm 2012. – https://www.youtube.com/watch?v=0w_hqXPa83g

Loomine. Folk-rock kantaat. –

https://www.youtube.com/watch?v=NFmzVsEq_No&list=PL5908268FA8403C0B&index=4

Amarcord. Mõõgaga magajad. ERR 1997, saade mõõga kujundist. –

<http://arhiiv.err.ee/vaata/amarcord-moogaga-magajad/same-series>

Tekst

Anzori Barkalaja 2004. Müüdi iseloomust maailma kirjeldamise viisina. Veebiajakiri Kirikiri. –

http://www.kirikiri.ee/article.php3?id_article=69

Matthias Johann Eiseni raamatud. – <http://www.folklore.ee/ri/pubte/ee/vanad/eisen/>

Eesti vana usk. Maailma loomine. – http://et.wikisource.org/wiki/Eesti_vana_usk/I._Maailma_loomine

Magistritöö

Triin Jürgenstein 2012. Kirjandusõpetuse lõimingu võimalused gümnaasiumis kursuse „Kirjandus antiigist 19. sajandini“ näitel. Ülesanded ja õpetaja materjal. –

<http://dspace.ut.ee/handle/10062/51648>

2. ÕPPESISU. Antiikkirjandus (Homerose, Sophokles, Vergilius jt). Kirjanduse põhiliikide ja žanride teke. Piibel kui kirjanduse alustekst. (3 tundi)

Põhimõisted: antiikkirjandus, eepos, piibel

Õppetegevusi ja metoodilisi soovitusi

Õppetegevuse käigus õpilane

- loeb/kuulab materjali kirja ja kirjanduse sünni, antiikkirjanduse olemuse ja olulisemate autorite kohta, arutleb nende rolli üle kultuuriloos;
- täiendab kultuuriepohhide ja kirjandusvoolude tabelit /ajatelge;
- loeb ja analüüsib antiikautorite teoseid või katkendeid (sh Homerose eeposi), täidab ülesandeid;
- tõlgendab mõnd antiik autori mõtetera või teose katkendit, seostab seda tänapäevaga. Näiteks: *Leia järgmistest tekstidest Sokratese ütlus „Tunne iseennast!“ ja sõnasta kokkuvõtlikult iga näite põhjal, kuidas seda tõlgendatakse.* Tekstitöök sobivad lingid on näiteks järgmised:

http://cmsimple.e-ope.ee/SKA/OIFil_filosoofid/?FILOSOFID::Sokrates;
https://et.wikisource.org/wiki/Lehek%C3%BClg:T%C3%B5de_ ja_%C3%B5igus_II_Tammsaare_1929.djvu/206;
[http://kristlikmottevora.blogspot.com/2011/03/tunne-iseennast.html;](http://kristlikmottevora.blogspot.com/2011/03/tunne-iseennast.html)
<http://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=uhisuudised19260807.2.11;>

- tutvub kristluse kujunemise ja mõjuga ühiskonnale;
- koostab kokkuvõtte, teeb mõttekaardi või täidab lünkteksti piibli olulistest tekstidest ja nende tegelastest, piibli ütlustest;
- loob seoseid piibli ja kirjandusteoste vahel, leiab arhetüüpeid tegelasi, motive, teemasid;
- teeb esitluse/loovtöö piibli mõjust teistele kunstiliikidele;
- osaleb aktiivselt klassiarutelus: kuulab teisi ja väljendab oma põhjendatud seisukohti;
- kuulab/vaatab teemakohaseid saateid või muid audiovideomaterjale ja täidab õpetaja antud ülesandeid.

Arutlusteemasid

Ajaülesed probleemid, laiahaardeline ja mitmekülgne elu- ja inimesekujutus.

Usu/kristluse roll ühiskonnas, religioossed tõed ja konfliktid.

Arhetüüpsed teemad ja motiivid, süžeed ja tegelased.

Lõiming

Kunstiained: eri ajastute kunst ja muusika. Arhetüüpsed teemad ja motiivid, süžeed ja tegelased kunstis.

Loodusained: teaduslik ja müütiline maailmapilt; teaduse areng eri ajastutel.

Sotsiaalained: maailmapildi ja kultuuriliste tõekspidamiste kujunemine, kultuuri arengu põhjoonte mõistmine, väärtushoiakute kujunemine ja kõlblusküsimustega tegelemine. Kultuur, ajastud ja ajaloosündmused. Ajaülesed probleemid.

Eesti keel: kuulamine, kõnelemine, kirjutamine, sõnavaratöö; piibliväljendid.

Kehaline kasvatus: keha ja sportlikkus antiikaja kunstis.

Valik digimaterjale

Veebileht

Kristlik kultuur. – <http://kristlus.varstukk.edu.ee/kristlikkultuur/index.php>

Piibel kui ütluste allikas. – <http://www.folklore.ee/~kriku/ALLIK/allik3.htm>

Õppematerjal

Annika Markson, Jaana Seinberg 2013. Antiikkirjandus ja -teater. Magistritöö osa. Veebileht ja audiovideomaterjal. – <http://antiikkirjandus.weebly.com/index.html>

Vana-Kreeka kultuur. Autorite kollektiiv 2014. – [http://e-](http://e-ope.khk.ee/ek/2012/antiikkirjandus/index.html)

[ope.khk.ee/ek/2012/antiikkirjandus/index.html](http://e-ope.khk.ee/ek/2012/antiikkirjandus/index.html)

Antiikkirjanduse e-kursus. Tartu Kutsehariduskeskus. – [http://e-](http://e-ope.khk.ee/ek/2012/antiikkirjandus/index.html)

[ope.khk.ee/ek/2012/antiikkirjandus/index.html](http://e-ope.khk.ee/ek/2012/antiikkirjandus/index.html)

Esitlus

Heily Soosaar, Kaja Kasak 2013. Ülevaade piiblist ja sellega seonduvast vanimast pärimusest. -

<https://prezi.com/ztpfdv1kzkt/piibel/>

Audio

Seatud sõnad. Antiikaja žanrid. ERR 2013. – <http://arhiiv.err.ee/vaata/seatud-sonad-05-antiikaja-zanrid/similar-192926>

Audiovideo

Näite mäng: antiikkomöödia, maskid, kostüümid. ERR 1989. –

<https://arhiiv.err.ee/vaata/naite-mang-antiikkomoodia-maskid-kostuupid/same-series>

Antiikteatri tekkimine. ERR 1989. – <https://arhiiv.err.ee/vaata/naite-mang-antiikteatri-tekkimine>

Üks lugu. Toomas Paul. MTÜ Ööülikool, Rühm Pluss Null 2011, Kulka 2011. –

<https://www.youtube.com/watch?v=NqJtdlo2DN4>

Üks lugu. Taavi Eelmaa. MTÜ Ööülikool, Rühm Pluss Null, Kulka 2011. –

<https://www.youtube.com/watch?v=ZZZWhxBXdF4>

Ajalik ja ajatu. Vana Testamendi lood ja loomad. ERR 2011. Räägib Aleksei Turovski. –

<https://arhiiv.err.ee/vaata/ajalik-ja-ajatu-vana-testamendi-lood-ja-loomad-1>

Ajalik ja ajatu. Uue Testamendi lood ja loomad. ERR 2011. Räägib Aleksei Turovski. –

<https://arhiiv.err.ee/vaata/ajalik-ja-ajatu-ue-testamendi-lood-ja-loomad-3>

Ajalik ja ajatu: Pühakud, sümbolid, väljendid. Viinapuu, Soora Niil, Kaini märk, epistel. ERR 2004. –

<https://arhiiv.err.ee/vaata/ajalik-ja-ajatu-puhakud-sumbolid-valjendid-viinapuu-soora-niil-kaini-mark-epistel>

Keelesaade. Piibliütused. ERR 2016. – <http://vikerraadio.err.ee/v/keesaade/saated/643065e9-1ab0-4ba6-9521-19db3100cc19/keesaade-piibliutused>

Tekst

Karl Kello. Homerose eeposte Läänemere päritolu. Õpetajate Leht 20.06.2014 –

<http://opleht.ee/16535-homerose-eeposte-laanemere-paritolu/>

Rein Veidemann 2013. Piibli tähenduslikkusest eesti kirjanduses. – <http://kjt.ee/2013/05/piibli-tahenduslikkusest-eeesti-kirjanduses-2>

Rein Veidemann 2015. Kristliku väärtusõpetuse peegeldusi Eesti (kirjandus)kultuuris. –

<http://kjt.ee/2015/02/kristliku-vaartusopetuse-pegeldusi-eeesti-kirjanduskultuuris/>

Piibel kui ütluste allikas. – <http://www.folklore.ee/~kriku/ALLIK/allik3.htm>

Magistritöö

Annika Markson, Jaana Seinberg 2013. Audiovisuaalne materjal ning aktiiv- ja interaktiivõppe meetodid antiikkirjanduse õpetamiseks. – <http://www.murre.ut.ee/arhiiv/naita.php?t=kasikiri&id=5245>

3. ÕPPESISU. Keskaja kirjandus (saaga, kangelaseepos, rüütliromaan, keskaegne luule ja draama jm). (3 tundi)

Põhimõisted: saaga, eepos, eepika, lüürika, rüütliromaan

Õppetegevusi ja metoodilisi soovitusi

Õppetegevuse käigus õpilane

- uurib keskaega ja keskaja kirjandust mõjutavaid tegureid;
- täiendab kultuuriepohhide ja kirjandusvoolude tabelit/ajatelge;
- teeb kokkuvõtte keskaja kangelaseepostest;
- analüüsib katkendite põhjal keskaja rüütliromaan, luule ja draama olemust;
- teeb kokkuvõtte ajastu kirjanduse põhisuundadest, teemadest ja tegelastest;
- osaleb aktiivselt klassiarutelus: kuulab teisi ja väljendab oma põhjendatud seisukohti;
- kuulab/vaatab teemakohaseid saateid või muid audiovideomaterjale ja täidab õpetaja antud ülesandeid.

Arutlustemasid

Elulaad, kombed ja moraal eri ajastutel ja kultuurides.

Kangelane ja ideaalid kirjanduse peeglis.

Piibel kui kultuuri üks alustekstidest.

Jumalate aeg ja kangelaste aeg.

Suulisest pärimusest kirjutatud tekstiks: eeposed, trubaduuride luule ja rüütlikirjandus.

Lõiming

Kunstiained: keskaja kunst, arhitektuur ja muusika.

Sotsiaalsained: keskaeg: ajaloosündmused, ühiskonna areng.

Loodusained: keskaegse inimese maailmapilt; teaduse areng keskajal.

Võõrkeeled: maailmakirjanduse autorite ja teostega tutvumine kui huvi äratamine vastava maa ja selle kultuuri vastu.

Eesti keel: lugemine, kuulamine, kõnelemine, kirjutamine.

Valik digimaterjale

Õppematerjal

Keskajast renessansini. – http://www.eope.khk.ee/ek/2013/ilukirjandus_kui_kunst/keskaja_osa/index.html

Tiiu Randmann Mihkla. Keskaja kunst. – <http://kunstiabi.weebly.com/antiikaja-kunst.html>

Esitlus

Küllli Semjonov 2012. Rüütlikirjandus. –

<http://slidegur.com/doc/5324524/r%C3%BC%C3%BCtlikirjandus>

Audiovideo

Näite mäng: Keskaja teater, liturgiline draama. – <https://arhiiv.err.ee/vaata/naite-mang-keskaja-teater-liturgiline-draama/same-series>

Kultuuri maja. Miks keskaeg nii pime on? ERR 2005. –

<https://arhiiv.err.ee/vaata/kultuuri-maja-kultuuri-maja-miks-keskaeg-nii-pime-on>

Keskaja maja. ERRi arhiiv. – <https://arhiiv.err.ee/vaata/muinasteevee-keskaja-maja>

Maailmapilt. Keskaeg ja muud ajad. ERR 2005. – <https://arhiiv.err.ee/vaata/maailmapilt-maailmapilt-keskaeg-ja-muud-ajad>

Magistritöö

Triin Jürgenstein 2012. Kirjandusõpetuse lõimingu võimalused gümnaasiumis kursuse „Kirjandus antiigist 19. sajandini“ näitel. Ülesanded ja õpetaja materjal. –

<http://www.murre.ut.ee/arhiiv/naita.php?t=kasikiri&id=3511>

4. ÕPPESISU. Renessansikirjandus (Dante Alighieri, Francesco Petrarca, Giovanni Boccaccio, Thomas More, William Shakespeare, Miguel de Cervantes jt). Barokk-kirjandus (Pedro Calderón). (3 tundi)

Põhimõisted: renessans, novell, romaan, sonett,

Õppetegevusi ja metoodilisi soovitusi

Õppetegevuse käigus õpilane

- loeb renessansikirjandusele iseloomulikke tekste ja kirjeldab nende põhjal ajastule iseloomulikku;
- täiendab kultuuriepohhide ja kirjandusvoolude tabelit/ajatelge;
- arutleb Dante „Jumaliku komöödia“ katkendi põhjal renessansiaja ja tänapäeva inimese maailmapildi üle;
- uurib Petrarca loomingule tuginedes sonetivormile iseloomulikku;
- loeb katkendeid Boccaccio „Dekameronist“;
- teeb kokkuvõtte renessansikirjanduse mõjust kirjanduse arengule;
- osaleb aktiivselt klassiarutelus: kuulab teisi ja väljendab oma põhjendatud seisukohti;
- kuulab/vaatab teemakohaseid saateid või muid audiovideomaterjale ja täidab õpetaja antud ülesandeid.

Arutlustemasid

Igavesed väärtused ja idealistlikud unistused, humanism.

Inimlikud voorused ja pahed, väärtused ja puudused.

Võitlus inimese kui isiksuse vabastamise eest, usk elu tähenduslikkusesse.

Lõiming

Kunstiained: renessansi kunst, arhitektuur ja muusika.

Sotsiaalsained: renessanss: ajaloosündmused, ühiskonna areng.
Loodusained: renessansiperioodi inimese maailmapilt. Teaduse areng.
Võõrkeeled: maailmakirjanduse autorite ja teostega tutvumine kui huvi äratamine vastava maa ja selle kultuuri vastu.
Eesti keel: lugemine, kuulamine, kõnelemine, kirjutamine.

Valik digimaterjale

Veebileht

The world of Dante. – <http://www.worldofdante.org/index.html>

Õppematerjal

Tiiu Randmann Mihkla. Renessansikunst. – <http://kunstiabi.weebly.com/antiikaja-kunst.html>

Esitlus

Kadri Linder 2015. Renessanss ja humanistid. – <https://prezi.com/lihve4vl2xt/48-renessanss-ja-humanistid/>

Boccaccio. Fotoromaan. Õpilaste kollektiiv. – <http://koolielu.ee/waramu/view/1-2bf5330c8a880d8d125270fd52d95003c25a9e58>

Ülesanne

Shakespeare. Luuleanalüüs. –

<http://koolielu.ee/waramu/view/05613bcde80f6fb1b1943f9ec447f0df9677248d>

Audio

O tempora, o mores. Renessanss. ERR 2010. – <https://arhiiv.err.ee/vaata/o-tempora-o-mores-o-tempora-o-mores-renessanss>

Maailmakirjanduse suurkujusid. Dante eluloost, loomingust ja teosest "Jumalik komöödia". ERR 1964. – <https://arhiiv.err.ee/vaata/raadioulukool-maailmakirjanduse-suurkujusid-dante>

Suuri meistreid: William Shakespeare. ERR 1982. – <https://arhiiv.err.ee/vaata/suuri-meistreid-william-shakespeare-140867>

Audiovideo

Näite mäng: Renessanss Inglismaal. W. Shakespeare'i näidendid. ERR 1990. –

<https://arhiiv.err.ee/vaata/naite-mang-renessanss-inglismaal-w-shakespeare-i-naidendid>

Näite mäng: W. Shakespeare. ETV 1990. – <https://arhiiv.err.ee/vaata/naite-mang-william-shakespeare>

William Shakespeare'i "Romeo ja Julia". ERR, Tallinna linnateater 1996. –

<https://arhiiv.err.ee/vaata/romeo-ja-julia-2/same-series>

Magistritöö

Triin Jürgenstein 2012. Kirjandusõpetuse lõimingu võimalused gümnaasiumis kursuse „Kirjandus antiigist 19. sajandini“ näitel. Ülesanded ja õpetaja materjal. –

<http://www.murre.ut.ee/arhiiv/naita.php?t=kasikiri&id=3511>

5. ÕPPESISU. Klassitsistlik kirjandus (Molière). Valgustuskirjandus (Daniel Defoe või Jonathan Swift; Voltaire, Johann Wolfgang Goethe jt). (3 tundi)

Põhimõisted: draama, dramaatika, klassitsism, valgustus, utopia

Õppetegevusi ja metoodilisi soovitusi

Õppetegevuse käigus õpilane

- teeb õppekirjanduse põhjal kokkuvõtte baroki, klassitsismi ja valgustuse iseloomulikest joontest;
- täiendab kultuuriepohhide ja kirjandusvoolude tabelit/ajatelge;
- loeb katkendeid teostest ja leiab neist ajastule ja voolule iseloomulikke;
- tutvub Molière'i pärandiga ja analüüsib seda tänapäeva seisukohalt;
- leiab tekstikatkendite põhjal seoseid kirjanduse ja filosoofia lõimumise kohta;
- arutleb, miks tekkis uus kujutus ideaalist, kuidas ühiskond seda mõjutas;

- loeb katkendeid teostest ja loob selle põhjal pildi ideaalühiskonnast;
- arutleb, kuidas valgustusajastu ideaalid on seotud tänapäevaga;
- osaleb aktiivselt klassiarutelus: kuulab teisi ja väljendab oma põhjendatud seisukohti;
- kuulab/vaatab teemakohaseid saateid või muid audiovideomaterjale ja täidab õpetaja antud ülesandeid.

Arutlusteemasid

Igavesed väärtused ja idealistlikud unistused.

Inimlikud vourused ja pahed, väärtused ja puudused. Kirjanduse filosoofiline sügavus.

Inimeste mõtete ja tegude ühiskondlik tingitus.

Loomuliku ja haritud inimese ideaal.

Minevikutõlgendused ja kujutlused tulevikust.

Lõiming

Kunstiained: klassitsismi- ja valgustusperioodi kunst, arhitektuur ja muusika.

Sotsiaalsained: klassitsism ja valgustus: ajaloosündmused, ühiskonna areng, mõttelugu.

Loodusained: inimese maailmapilt; teaduse areng.

Võõrkeeled: maailmakirjanduse autorite ja teostega tutvumine kui huvi äratamine vastava maa ja selle kultuuri vastu.

Eesti keel: lugemine, kuulamine, kõnelemine, kirjutamine.

Valik digimaterjale

Õppematerjal

Anneta Tohv. Goethe ja „Faust“ koolitunnis. – <http://annelatohv.wix.com/goethefaust>

„Faust“ (Sokurov, Venemaa 2011). Kristel Kaljund. –

<http://www.efis.ee/UserFiles/%C3%95ppematerjalid/Faust.pdf>

Audio

Suuri meistreid: Molière. Ülevaade 17. sajandi prantsuse kirjaniku Molière'i elust ja loomingust. –

<https://arhiiv.err.ee/vaata/suuri-meistreid-moliere-141076>

Kooliraadio kirjandustund. Goethe elu ja looming. – <https://arhiiv.err.ee/vaata/kooliraadio-kirjandustund-goethe-elu-ja-looming>

Goethe „Faust“. Kuuldemäng. Katkendeid. – <https://arhiiv.err.ee/vaata/kuuldemang-faust>

Ex libris. Goethe „Faust“. – <https://arhiiv.err.ee/vaata/ex-libris-ex-libris-raamatuaasta-lehekulgi-55>

Mängu ilu. Valgustus. ERR 2004. – <https://arhiiv.err.ee/vaata/mangu-ilu-mangu-ilu-nr-19-valgustusepohh>

Filosoofia ja kultuur. 17. sajandi valgustusaeg. ERR 1990. –

<https://arhiiv.err.ee/vaata/filosoofia-ja-kultuur-filosoofia-ja-kultuur-165212>

Audiovideo

Näite mäng: 18. sajandi Prantsusmaa teater. ERR 1990. – <https://arhiiv.err.ee/vaata/naite-mang-18-sajandi-prantsusmaa-teater>

Misantroop. ERR 1987. – <https://arhiiv.err.ee/vaata/misantroop-1/similar-141076>

Magistritöö

Triin Jürgenstein 2012. Kirjandusõpetuse lõimingu võimalused gümnaasiumis kursuse „Kirjandus antiigist 19. sajandini“ näitel. Ülesanded ja õpetaja materjal. –

<http://www.murre.ut.ee/arhiiv/naita.php?t=kasikiri&id=3511>

6. ÕPPESISU. Romantism (Aleksandr Puškin või George Gordon Byron; Victor Hugo või Walter Scott või Prosper Mérimée jt). (2 tundi)

Põhimõisted: romantism, lüürika

Õppetegevusi ja metoodilisi soovitusi

Õppetegevuse käigus õpilane

- meenutab romantismile iseloomulikke ja teeb selle iseloomulikest joontest kokkuvõtte;
- täiendab kultuuriepohhide ja kirjandusvoolude tabelit/ajatelge;
- loeb tekstikatkendeid, leiab sealt romantismile iseloomulikke;
- analüüsib romantilise kangelase olemust ja maailmavaadet;
- arutleb romantismi ideaalide ja kaasaja seoste üle;
- uurib tekstidest, kuidas on kujutatud loodust ja milline on selle seos teose üldtausta või tegelasega;
- osaleb aktiivselt klassiarutelus: kuulab teisi ja väljendab oma põhjendatud seisukohti;
- kuulab/vaatab teemakohaseid saateid või muid audiovideomaterjale ja täidab õpetaja antud ülesandeid.

Arutlusteemasid

Humanistlikud ideaalid: vabadus ja armastus.

Elu tõepärane ja idealiseeritud kujutamine.

Igavesed väärtused ja idealistlikud unistused.

Võitlus inimese kui isiksuse vabastamise eest, usk elu tähenduslikkusesse.

Looduse kujutamine kirjanduses, loodus kui romantiliste sümbolite allikas.

Muinasjutt kui romantiline ideaal.

Lõiming

Kunstiained: romantismi kunst, arhitektuur ja muusika.

Sotsiaalsained: romantism; ajaloosündmused, ühiskonna areng, mõttelugu.

Loodusained: inimese maailmapilt; teaduse areng; looduse kujutamine romantikute teostes.

Võõrkeeled: maailmakirjanduse autorite ja teostega tutvumine kui huvi äratamine vastava maa ja selle kultuuri vastu.

Eesti keel: lugemine, kuulamine, kõnelemine, kirjutamine.

Valik digimaterjale

Õppematerjal

Romantism ja realism. – <http://romantismrealism.weebly.com/>

Romantism kirjanduses. 2013. – <http://e-ope.khk.ee/ek/2012/romantism/index.html>

Esitlus

Merle Pintson 2012. Romantism. – <http://koolielu.ee/waramu/view/1-55f9e9e9-9723-469e-a5ae-8c6ac8a3db3b>

Ülesanne

Tiina Sai 2008. Romantism. Töölehed. –

<http://koolielu.ee/waramu/view/0caaba29dc05fdd6eb5da313340834a49f6e1df2>

Audio

Raadioülikool. Victor Hugo. ERR 1962. – <http://arhiiv.err.ee/vaata/raadioulikool-raadioulikool-victor-hugo>

Luuleroom. Talvine tee. A. Puškini luulest. ERR 1984/2011. – <http://arhiiv.err.ee/vaata/luuleroom-talvine-tee-a-puskini-luulest>

Audiovideo

G. Bizet' ooper "Carmen". Teater Estonia 1984. – <https://arhiiv.err.ee/vaata/carmen-g-bizet-ooper-carmen-1984-teater-estonia/same-series>

Klassika koos Klasiga: Carmen'i teema. ERR 2004. – <http://arhiiv.err.ee/vaata/klassika-koos-klasiga-carmeni-teema>

Suuri meistreid: Prosper Mérimée. ERR 1981. – <http://arhiiv.err.ee/vaata/suuri-meistreid-prosper-merimee>

Elustiilid: romantism. ERR 1994. – <https://arhiiv.err.ee/vaata/elustiilid-romantism>

Tekst

Sõjajärgne Eesti esseistika ja kirjanduskriitika. Sümbolism ja saksa romantism. –

<http://www.kirjandusarhiiv.net/?p=152>

Magistritöö

Triin Jürgenstein 2012. Kirjandusõpetuse lõiminguvõimalused gümnaasiumis kursuse „Kirjandus antiigist 19. sajandini“ näitel. Ülesanded ja õpetaja materjal. –

<http://www.murre.ut.ee/arhiiv/naita.php?t=kasikiri&id=3511>

7. ÕPPESISU. Realism ja naturalism (Honoré de Balzac või Gustave Flaubert või Stendhal või Fjodor Dostojevski või Lev Tolstoi või Émile Zola jt). Realistlik draamakirjandus (Anton Tšehhov või Henrik Ibsen või August Strindberg jt). (2 tundi)

Põhimõisted: naturalism, realism

Õppetegevusi ja metoodilisi soovitusi

Õppetegevuse käigus õpilane

- teeb õppekirjanduse põhjal kokkuvõtte realismile ja naturalismile iseloomulikest joontest;
- täiendab kultuuriepohhide ja kirjandusvoolude tabelit /ajatelge;
- loeb katkendeid teostest ja leiab neist ajastule ja voolule iseloomulikke;
- arutleb, kuidas loetus kajastub ühiskondlike olude kriitika, missugused inimlikud voorused ja pahed neis esinevad;
- kirjutab (ühe) katkendi põhjal selle analüüsi, lähtudes realismi/naturalismi olemusest;
- meenutab dramaatika arengut ja žanre;
- võrdleb realismi ja romantismi;
- loeb katkendeid realistlikust draamakirjandusest;
- analüüsib loetut, võttes aluseks realismile iseloomuliku;
- osaleb aktiivselt klassiarutelus: kuulab teisi ja väljendab oma põhjendatud seisukohti;
- kuulab/vaatab teemakohaseid saateid või muid audiovideomaterjale ja täidab õpetaja antud ülesandeid.

Arutlustemasid

Ühiskondlike olude kriitika.

Elav kaasaeg ajaloolises perspektiivis.

Inimlikud voorused ja pahed, väärtused ja puudused.

Inimese orjastamine ja ahistamine, sotsiaalsed normid ja tabud, võimu omavoli.

Inimeste mõtete ja tegude ühiskondlik tingitus.

Loomuliku ja haritud inimese ideaal.

Lõiming

Kunstiained: realism kunstis.

Sotsiaallained: ajaloolise ja sotsiaalse tegelikkuse ja probleemide kujutamine; inimese ja ühiskonna suhe.

Loodusained: inimese maailmapilt; teaduse areng; looduse kujutamine realistliku teoses.

Võõrkeeled: maailmakirjanduse autorite ja teostega tutvumine kui huvi äratamine vastava maa ja selle kultuuri vastu.

Eesti keel: lugemine, kuulamine, kõnelemine, kirjutamine.

Valik digimaterjale

Õppematerjal

Romantism ja realism. – <http://romantismrealism.weebly.com/>

Realism kirjanduses. – <http://e-ope.khk.ee/ek/2012/realism/>

Realism. – <http://e-ope.khk.ee/ek/2012/realism/index.html>

Esitlus

Anu Kell 2009. Ibsen. – <http://www.slideshare.net/anukell/ibsen>

Audio

LUULERUUM. Talvine tee. A. Puškini luulest. ERR 2006. – <http://arhiiv.err.ee/vaata/luuleroom-talvine-tee-a-puskini-luulest>

Klassikalood. Honore de Balzac. Isa Goriot. I katkend. ERR 1985. –

<https://arhiiv.err.ee/vaata/klassikalood-klassikalood-honore-de-balzac-isa-goriot-i-katkend>

Aja jälg kivis. Balzaci maja Pariisis. ERR 2010. – <https://arhiiv.err.ee/vaata/aja-jalg-kivis-aja-jalg-kivis-balzaci-maja-pariisis>

Maailmapilt. Zweig Balzacist. ERR 1999. – <https://arhiiv.err.ee/vaata/maailmapilt-zweig-balzac-ist>

Vikerhommik. Lauri Leesi oma lemmikraamatutest – Flaubert "Madam Bovary". ERR 2007. –

<https://arhiiv.err.ee/vaata/vikerhommik-vikerhommik-lauri-leesi-raamat>

Kultuurikaja. Madame Bovary Von Krahlis. Intervjuu Marianne Kõrveriga identiteedist ja valest. ERR

2011. – <https://arhiiv.err.ee/vaata/kultuurikaja-kultuurikaja-02-04-2011>

Muusikast võlutud. "Peer Gynt": Edvard Griegi ja Harald Saeverudi heliloojapilk. Henrik Ibseni 170. ja

Edvard Grieg 155. sünniaastapäeva puhul. ERR 1998. – <https://arhiiv.err.ee/vaata/muusikast-volutud-muusikast-volutud-peer-gynt>

Kuuldemäng: Peer Gynt. I osa. ERR 1956. – <https://arhiiv.err.ee/vaata/kuuldemang-kuuldemang-peer-gynt-i-osa-01>

Audiovideo

A. Tšehhovi näidend neljas vaatuses. Lavastaja A. Sapiro. Draamateatri etendus. ERR 1981. –

<https://arhiiv.err.ee/vaata/kolm-ode-1/same-series>

Tekst

Madame Bovary Von Krahlis. – <http://www.vonkrahli.ee/etendus/madame-bovary/>

Dostojevski. Kuritöö ja karistus. E-raamat. –

https://et.wikisource.org/wiki/Kurit%C3%B6%C3%B6_ja_karistus

Magistritöö

Triin Jürgenstein 2012. Kirjandusõpetuse lõimingu võimalused gümnaasiumis kursuse „Kirjandus antiigist 19. sajandini“ näitel. Ülesanded ja õpetaja materjal. –

<http://www.murre.ut.ee/arhiiv/naita.php?t=kasikiri&id=3511>

8. Eesti kirjanduse lätetel (kroonikad, vaimulik kirjandus, ilmalik kirjandus, juhuluule). Rahvusliku ilukirjanduse algus (Kristjan Jaak Peterson). Rahvusliku ärkamisaja kirjandus (Friedrich Robert Faehlmann, Friedrich Reinhold Kreutzwald, Lydia Koidula jt). Realistliku kirjanduse algus (Juhan Liiv, Eduard Vilde). (6 tundi)

Põhimõisted: draamaatika, eepika, lüürika, realism, romantism

Õppetegevusi ja metoodilisi soovitusi

Õppetegevuse käigus õpilane

- tutvub näidetega eesti kirjanduse vanimatest allikatest;
- teeb tabelisse/ajateljele märkmeid eesti kirjanduse alguse kohta;
- tutvub K. J. Petersoni elu ja loominguga;
- tutvub F. R. Kreutzwaldi elu- ja loomingulooga;
- loeb läbi vähemalt ühe loo F. R. Kreutzwaldi eeposest „Kalevipoeg“, analüüsib tegelasi ja sündmustikku;
- loeb L. Koidula luuletusi, analüüsib kirjaniku isamaaluule olemust;
- arutleb rahvusliku ärkamisaja kultuurisündmuste, kirjanduse olemuse ja mõjukuse üle;
- meenutab romantismile ja realismile iseloomulikke;

- tutvub J. Liivi elu ja loominguga;
- loeb J. Liivi luulet ja analüüsib seda nii autori isiku kui isamaaluule näitena;
- võrdleb J. Liivi ja L. Koidula luulet (teemad, poetika);
- teeb kokkuvõtte Vilde loomingust (teosed, teemad, probleemistik, tegelased, kajastuvad väärtushoiakud);
- osaleb aktiivselt klassiarutelus: kuulab teisi ja väljendab oma põhjendatud seisukohti;
- kuulab/vaatab teemakohaseid saateid või muid audiovideomaterjale ja täidab õpetaja antud ülesandeid.

Arutlusteemasid

Rahvuskirjandus kui rahvuskultuuri kestmise tagatis.

Rahvuslikud väärtused: keel, kultuur ja inimene.

Ühiskondlike olude kriitika.

Looduse kujutamine romantilises ja realistlikus teoses.

Eesti ajaloolis-kultuuriline taust ja saksa kultuuri, kirjanduse ja keele mõju eesti keelele ja kultuurile.

Külajutust realistliku romaani (kriitilise realismi).

Linnamiljöö ja haritlase teema kirjanduses.

Mida on inimesed väärtustanud ning kuidas on moraalsed tõekspidamised ja esteetilise maitsehoiakud aegade jooksul muutunud?

Moraalsete väärtuste kujutamine kirjanduses.

Eesti ja maailmakirjanduse kokkupuutepunktid, ühis- ja erijooned.

Lõiming

Kunstiained: raamatukaas, illustratsioon.

Sotsiaalsed: Eesti ajalugu kirjanduse taustal: esimestest eesti keele kirjanekutest 19. sajandi lõpuni; rahvuslik liikumine 19. sajandi II poolel.

Loodusained: maailmapilt. Loodusmotiivid luules. Looduse kujutamine romantilises ja realistlikus teoses.

Võõrkeeled: saksa keele mõju eesti keele ja kultuuri kujunemisele.

Eesti keel: lugemine, kuulamine, kõnelemine, kirjutamine; eesti keele vanimad allikad (kursus „Keel ja ühiskond“).

Valik digimaterjale

Veebileht

Kreutzwaldi sajand. Eesti kultuurilooline veeb. – <http://krzwlive.kirmus.ee/et/tutvustus>

Eesti luuleilm 19. ja 20. sajandi vahetusel. – <http://www.nlib.ee/e-naitused/index.php?id=17916>

Kalevipoeg. Üks ennemuistne Eesti jutt. Rahvusraamatukogu e-näitus. –

<http://www.nlib.ee/html/expo/kalevipoeg/index.html>

Euroopa kirjanduslikud karakterid. Eri maade kirjandustegelaste võrdlus, õpilaste koostatud animatsioon "Kalevipojast". – <http://literarycharacters.eu/>

Ajatelg. – http://krzwlive.kirmus.ee/et/kreutzwaldi_sajand

Ärkamisaeg: Lydia Koidula lugu. –

http://www.histrodamus.ee/?event=Show_main_layers&layer_id=122&lang=est

Eesti värss. – <http://www.ut.ee/verse/index.php?m=main>

Eesti kirjanikemuuseumide ühing. – <http://www.kirjanikemuuseumid.ee/>

Eesti kirjanduslugu tekstides 1924–1925 ERNI. – <http://galerii.kirmus.ee/erni/erni5.ht>

Õppematerjal

Mariann Toots, Johann Kuldmäe, Jane Soesoo 2015. Mäeküla piimamees. –

<http://maekulapiimamees.wix.com/maekulapiimamees>

Esitlus

Anu Kell 2007. Rahvuslik ärkamisaeg. – <http://www.slideshare.net/anukell/rahvuslik-liikumine>
Kalevipoeg. Fotoromaan. Õpilastöö. – <http://www.slideshare.net/ruthreilepuusaagmaal/kalevipoeg-uurimust-i-osa>

Kalevipoeg ja siil. Piktogramm. Õpilastöö. – <http://foto.ametikool.ee/index.php/reklaam/Lood-piktogrammides/Kalevipoeg-ja-siil>

Ülesanne

Eesti kirjakeele sünn ja kujunemine. – <http://learningapps.org/1713898>

Audio

Keelekõrv. Vaimulik eesti keel keskajal. Libakirjaoskus, reformatsiooni roll eesti keele kujunemisloos. ERR 2007. – <https://arhiiv.err.ee/vaata/keelekorv-keelekorv-kristiina-ross>

Läbi halli aja. Kompositsioon Kristjan Jaak Petersoni elust ja luulest. ERR 1981, vt eri osi. – <https://arhiiv.err.ee/vaata/labi-halli-aja-kompositsioon-kristjan-jaak-petersoni-elust-ja-16993>

100 luulepärlit: Kuu. Kristjan Jaak Peterson. ERR 2011, vt ka teisi luuletusi samast sarjast. – <https://arhiiv.err.ee/vaata/100-luuleparli-kuu-kristjan-jaak-peterson-loeb-kalju-orro>

Taevakivi. Kuuldemäng. ERR 1998. – <https://arhiiv.err.ee/vaata/kuuldemang-kuuldemang-taevakivi>

Kirjanduse tähestik. ERR 2010. – <https://arhiiv.err.ee/vaata/kirjanduse-tahestik-kirjanduse-tahestik-fr-r-kreutzwald>

Kirjanduse tähestik. ERR 2010. – <https://arhiiv.err.ee/vaata/kirjanduse-tahestik-kirjanduse-tahestik-eduard-vilde>

Kirjanduse tähestik. ERR 2010. – <https://arhiiv.err.ee/vaata/kirjanduse-tahestik-kirjanduse-tahestik-lydia-koidula>

Tekstiluu. Juhan Liiv. Vari. – <https://arhiiv.err.ee/vaata/tekstiluu-tekstiluu-juhan-liiv-quot-vari-quot>

Sada luulepärlit: ma lillesideme võtaks. Juhan Liiv. – <https://arhiiv.err.ee/vaata/100-luuleparli-ma-lillesideme-votaks-juhan-liiv-loeb-katariina-unt>

100 luulepärlit: Eesti muld ja eesti süda. Lydia Koidula. – <https://arhiiv.err.ee/vaata/100-luuleparli-estii-muld-ja-estii-suda-lydia-koidula-loeb-veiko-tubin>

Marin Laak 2005. Mis on su nimi, Kalevipoeg? (5 osa). Eepos eesti kirjanduse alustekstina. ERRi arhiiv. – <https://arhiiv.err.ee/vaata/mis-on-su-nimi-kalevipoeg-1-eepose-sunnilugu/same-series>

Audiovideo

Muuseumirott. Kristjan Jaak Peterson. ERR 1994. – <https://arhiiv.err.ee/vaata/muuseumirott-kristjan-jaak-peterson>

Kalevipoeg. Andrus Kivirähki "Kalevipoja" tõlgendus. Rakvere teatri etendus. ERR 2003. – <https://arhiiv.err.ee/vaata/kalevipoeg-1>

Vilde „Külmale maale“. Telemängufilm 1965. – <http://arhiiv.err.ee/vaata/kulmale-maale>

Muuseumirott. Lydia Koidula. ERR 1995. – <https://arhiiv.err.ee/vaata/muuseumirott-lydia-koidula/same-series>

Vilde „Mäeküla piimamees“. Eesti Filmi Andmebaas. –

<http://www.efis.ee/et/filmiliigid/film/id/269/videoklipid>

Vilde „Pisuhänd“. Eesti Telefilm 1981. – <http://etv2.err.ee/v/videod/teater/b942bc66-ff9c-4067-a279-1974bd8ebe30/pisuhand-estii-telefilm-1981>

Tekst

Klassikapäev. Juhan Liiv. Vari. – <https://arhiiv.err.ee/vaata/klassikapaev-klassikapaev-juhan-liiv-vari>

Ärkamisaegne eesti kirjandus. Eesti Entsüklopeedia. –

http://entsyklopeedia.ee/artikkel/%C3%A4rkamisaegne_estii_kirjandus_%281850%E2%80%931890%29

Kristi Metste, Marin Laak 2003. Kreutzwald. Missioon. Tegelikkus. –

<http://tekkokad37.pbworks.com/w/file/attach/108225566/12%20%C3%84rkamisaeg,kultuur%20ja%20olud.pdf>

Faehlmanni müütilised muistendid. – http://www.luts.ee/e-raamatud/eestikeelsed/pdf/Friedrich_Robert_Faehlmann_Muutilised_muistendid.pdf

Muistendeid ja uurimusi Kalevipojast. – <http://www.folklore.ee/ri/folkte/myte/kalev/>

Rein Veidemann 2003. F.R. Kreutzwaldi „Kalevipoeg“ kui eesti kirjanduskultuuri sakraaltekst. – Keel ja Kirjandus, nr 12. Allalaetav Digarist.

Jüri Talvet 2003. „Kalevipoeg“ – suur Euroopa eepos. – Keel ja Kirjandus nr 12. Allalaetav Digarist.

Marin Laak 2013. „Kalevipoeg“ kui tüvitekst. – <http://kjk.eki.ee/ee/issues/2013/3/327>

Elo Lindsalu 2000. Koidula kui märk. Keel ja Kirjandus nr 8.

Kreutzwald. Kalevipoeg. I–V lugu – <https://et.wikisource.org/wiki/Kalevipoeg>

Lydia Koidula luulekogud. – https://et.wikisource.org/wiki/Autor:Lydia_Koidula

Juhan Liivi luuletused. – https://et.wikisource.org/wiki/Juhan_Liivi_luuletused

Mäeküla piimamees. Eduard Vilde. –

https://et.wikisource.org/wiki/M%C3%A4ek%C3%BCl_a_piimamees

Pisuhänd. Eduard Vilde. – <https://et.wikisource.org/wiki/Pisuh%C3%A4nd>

Magistritöö

Annela Tohv 2012. „Kalevipoja“-tekstid koolis. Horisontaalse lõimingu võimalusi. –

<http://www.murre.ut.ee/arhiiv/naita.php?t=kasikiri&id=3499>